

Autor scenariusza – Monika Maślana

Filipiny – życie na wyspach

Podtytuł: Życie na wyspach oraz historia trzciny cukrowej

Cele:

- zapoznanie uczniów z filipińskimi zwyczajami;
- zapoznanie dzieci z historią trzciny cukrowej oraz przedstawienie metod jej uprawy i sposobów wykorzystania;
- poznanie przez dzieci filipińskich opowieści.

Potrzebne środki i materiały:

kartki A4 białe i kolorowe (wybrać 2 kolory); nożyczki; klej; kolorowy papier; rolki po papierze toaletowym; magnetofon; płyta z muzyką; pisaki; kredki, najlepiej pastele; dwie liny; maty kłębek wełny; litery do nazwy FILIPINY złożone w woreczku; mapa Filipin (załącznik nr 1); rysunek trzciny cukrowej (załącznik nr 2); rysunek przedstawiający zbiór trzciny cukrowej (załącznik nr 3); miseczka z cukrem trzcinowym; makaron muszelki (takie, które da się nawlec na kordonek); teksty filipińskich baśni – „Gwiazda poranna” oraz „Carabao i muszelka” (załącznik nr 4); farby plakatowe; pędzle; kleje z brokatem; kordonek; pudełka lub kosze na muszle – 2 sztuki; wzór kogucika (załącznik nr 5).

Realizacja

1. Wyruszamy na wyprawę

Prowadzący wita dzieci i zaprasza na wyprawę do kraju, który położony jest na 7000 wysp i w którym zawsze jest ciepło. Przed rozpoczęciem wyprawy dzieci muszą przejść sprawdzian umiejętności podróźniczych, który polega na wspólnym rozwiązywaniu krzyżówki i odgadnięciu hasła – nazwy kraju, do którego się udajemy.

Prowadzący zadaje pytania:

- Piętrzą się na morzu, mogą być małe lub ogromne, a kiedy płynie po nich statek, bujają nim. Odpowiedź – FALE (prowadzący wyjmuje z woreczka literę F i umieszcza ją na tablicy)
- Używamy jej do szycia, ma ucho – IGŁA (prowadzący dodaje literę I, a następnie informuje, że ponieważ w nazwie kraju, do którego się udajemy występują trzy litery I, dlatego na tablicy przyczepimy je wszystkie: FI _ I _ I _ _)
- Chodzimy po nim, jest twardy, żeglarze wypatrują go z bocianiego gniazda – LĄD (prowadzący dodaje literę L)
- Ziemia, na której rosną rośliny uprawne – POLE (dodajemy literę P)
- Człowiek używa ich do chodzenia i biegania – NOGI (prowadzący dodaje literę N oraz Y i odczytuje utworzone hasło: FILIPINY).

Nauczyciel wskazuje na mapce (załącznik nr 1) miejsce położenia Filipin oraz wody, jakie je otaczają. Opowiada o panujących tu warunkach klimatycznych, ukształtowaniu terenu i pokazuje uczniom zdjęcia łodzi, pól ryżowych, filipińskich dzieci itd. Ilustracje te umieszcza na tablicy pod hasłem. Gratuluje odgadnięcia nazwy kraju i zaprasza na wyprawę.

2. Przejście po trapie

Naszą podróż odbędziemy łodziami. Żeby dostać się na łódź, należy przejść po wąskim trapie. Pamiętajmy, że pod nami jest woda, dlatego nie możemy spaść. Prowadzący rozkłada na podłodze linę, po której dzieci kolejno przechodzą. Następnie dzieli grupę na dwa zespoły usytuowane po obydwu końcach liny. Zadaniem dzieci jest przejście po linie, tak, by sprawnie ominąć osobę idącą z naprzeciwka. Można sobie pomagać.

3. Ocean Spokojny

Prowadzący rozkłada na podłodze dwa koła z lin i dzieli grupę na dwa zespoły. Informuje dzieci, że dostaliśmy się już na nasze łodzie i wyruszamy w oceaniczną podróż. W czasie gdy gra muzyka

(najlepiej z tego regionu), dzieci pływają w przepięknym Oceanie Spokojnym. Tymczasem, gdy muzyka cichnie, dzieci wskakują do łodzi, gdyż wokół nich pojawiają się rekiny (prowadzący). Nauczyciel sprawdza, czy nikt nie znajduje się poza łodzią. Znowu włączamy muzykę, zaś dzieci pływają, naśladując żółwie, delfiny, latające ryby, kraby, koniki morskie, płaszczki itd. Po każdym zatrzymaniu muzyki, prowadzący zmniejsza łódź odrobinę, tak żeby dzieci musiały współdziałać i pomagać sobie we wspólnym zmieszczeniu się na niej.

4. Walki kogutów na wyspie Mindanao

Dzieci siadają przy stolikach. Doptynęliśmy do jednej z wysp na Filipinach – Mindanao. Jednym z ulubionych miejscowych sportów, będących jednocześnie dyscypliną narodową, są walki kogutów. Z przygotowanych wcześniej szablonów w kolorach żółtym i zielonym dzieci wycinają postać kogucika, ozdabiają ją kolorowym papierem i nakleją na rolkę po papierze toaletowym (wzór załącznik nr 5). Po zakończeniu zadania, dzieci stają w kręgu i każde z nich prezentuje swojego kogucika, podając jego imię i wykonując symboliczny gest. Grupa to powtarza.

5. Filipińska gra MANUHAN

Dzieci zamieszkujące tę wyspę lubią grać w grę o nazwie MANUHAN. Prowadzący dzieli grupę na dwa zespoły – żółtych i zielonych kogucików. Po dwóch stronach sali rozkłada równoległe liny (sznurki) w odległości około 3 – 4 m. Na jednej z nich stają kolejno obydwie grupy, zaś dzieci rzucają kogucikami w kierunku drugiej linii. Patrzymy, który kogucik wylądował najbliżej drugiej liny. Na koniec następuje podziękowanie za wspólną grę.

Nauczyciel dokonuje podsumowania zabawy. Pyta dzieci o powody, dla jakich dokładność i celność u mieszkańców wyspy może być dla nich ważna i w czym może okazać się potrzebna? Następnie pyta o to, jakich umiejętności my potrzebujemy w naszym codziennym życiu i do czego je wykorzystujemy? Czy także ważne są dla nas dokładność i precyzja?

W dalszej części lekcji organizujemy wystawę kogucików, które nawlekamy na sznurek i eksponujemy.

W przeciwległych końcach sali nauczyciel rozkłada dwie liny, które wytyczają początek i koniec oceanicznej wody. Zaprasza dzieci do podróży na kolejną wyspę. Tym razem będzie to Luzon. Dzieci dobierają się w dwójki: pierwsza osoba zamyka oczy, zaś druga jest jej sternikiem. Bez pomocy słów, używając jedynie dotyku, np. poprzez nacisk na ramiona, delikatne pociągnięcie do tyłu czy hamowanie – steruje łodzią, prowadząc ją w kierunku wyspy (sznur). Zabawie towarzyszy spokojna filipińska muzyka. Ważne jest, by podobny spokój zachować w działaniu. Dzieci nie powinny się ścigać czy wpadać na siebie. Najlepiej oceniane są te łodzie, które bezpiecznie, bez potrącania innych dotrą na wyspę.

6. Trzcina cukrowa na wyspie Luzon

Dopływamy do wyspy Luzon, na której znajduje się stolica Filipin – Manila. Na wyspie tej uprawia się m.in. trzcinę cukrową. Prowadzący pyta dzieci, czy wiedzą, jak ona wygląda i co się z niej wyrabia? Prezentuje przy tym rysunek trzciny cukrowej (załącznik nr 2), opisuje jej wygląd oraz opowiada historię jej uprawy (materiały dla nauczyciela). Następnie wszyscy zastanawiamy się, do czego można używać cukru trzcinowego (umożliwiamy dzieciom jego posmakowanie), a swoje spostrzeżenia zapisujemy na tablicy.

7. Bajka „Gwiazda poranna” na wyspie Palawan

Ruszamy w dalszą podróż – przed nami kolejna wyspa. Wsiadamy na nasze łodzie – dzieci łączą się w trzyosobowe zespoły. Prowadzący, za pomocą lin, wyznacza początek i koniec trasy. Dzieci stają jedno za drugim (łodzie na Filipinach są wąskie) i kładą sobie ręce na ramionach. Tylko jedna osoba, stojący z tyłu zespołu sternik, ma otwarte oczy, zaś pozostałe dwie mają oczy zamknięte. Podróż na wyspę Palawan przebiega według tych samych zasad, jak wyprawa na Luzon. Sternik za pomocą dotyku kieruje działaniami całego zespołu.

Po dotarciu na miejsce, nauczyciel odczytuje dzieciom, siedzącym w kręgu, fragment filipińskiej bajki pt. „Gwiazda poranna”: *Żył sobie raz młodzieniec imieniem Tolau, który ożenił się z bardzo piękną dziewczyną, zwaną Bolnayen. Mieli mały domek z ogródkiem, w którym pewnego dnia postanowili zasadzić trzcinę cukrową. Poprosili bogów, by błogostawili ich zbiory, i czekali, aż trzcina wyrośnie. Ale gdy wyrosła już dostatecznie, z nieba zobaczyła ją Gay Gayoma, gwiazda poranna, i pomyślała sobie, że byłoby bardzo przyjemnie schrupać taką słodką trzcinę.*

Prowadzący rozdaje dzieciom kartki, kredki i fragment rysunku przedstawiającego zbiór trzciny cukrowej (załącznik nr 3), który dzieci nakleją w dowolnym miejscu kartki. Zadaniem uczniów jest dorysowanie do podanego fragmentu dalszej części, zgodnie z własnym pomysłem i historią z bajki. Następnie, nauczyciel powraca do odczytywania opowieści:

I w towarzystwie kilku innych gwiazdek Gay Gayoma zniżyła się o światcie nad ogródek Tolau i Bolnayen i najadła się do syta trzciny cukrowej. Potem Wróciła do nieba.

Rankiem Tolau wyszedł do ogrodu i zobaczył, że cała jego trzcina jest zniszczona, powyrywana i pognieciona – nadawała się tylko do wyrzucenia. Pomyślał, że może zrobili to dziki. Ale dostrzegł na ziemi jakiś dziwny żłocisty pył, który bardzo go zdumiał. Co by to mogło być?

Tolau znów posadził trzcinę cukrową w swoim ogródku i gdy wyrosła, nocą, zamiast pójść spać do chaty, schował się za drzewem. Po północy, kiedy już niemal zasnął ze zmęczenia, usłyszał nagle dziwny hałas i ujrzał wszystkie gwiazdy, jak spadają z nieba i zjadają jego trzcinę, otulone oślepiającym światłem i wesóło roześmiane. W pierwszej chwili Tolau osłupiał ze zdumienia. Ale wkrótce ocknął się, wyszedł z ukrycia i zaklaskał w dłonie. Wszystkie gwiazdy, wystraszone, wróciły na niebo tą samą świetlistą drogą, którą przybyły.

(Za: Albert Jane, *W osiemdziesiąt bajek dookoła świata*, Wyd. Bauer-Weltbild Media, Warszawa 2006)

W tym czasie dzieci wykonują swoje prace. Po zakończeniu zadania następuje ich ekspozycja. Uczniowie siadają dookoła rysunków i kolejno podają własne zakończenie bajki.

8. Wyspa Cebu i bajka „Carabao i muszelka”

Prowadzący zaprasza dzieci w dalszą podróż. Dzieci łączą się po 4 osoby i podobnie jak poprzednio docierają do wyspy. Cebu słynie z niezwykłych, pięknych plaż, a my będziemy zbierać na niej muszle. Nauczyciel po obydwu stronach sali stawia kosze z muszlami (makaron muszelki, który da się nawlec na nitkę). Dzieli dzieci na 2 zespoły. Ich zadaniem jest zebranie jak największej liczby muszli, ale w taki sposób, by tworząc linię z własnych ciał, dotrzeć do koszy. Lina nie może być przerwana, pierwsza osoba z rzędu musi dotykać jakiegoś przedmiotu, najlepiej przytwierdzonego do jakiejś części sali (drzwi, kaloryfer itp.).

Następnie prowadzący zaprasza dzieci do wysłuchania historii „Carabao i muszelka” (załącznik nr 4) opowiedzianej przez lud Tinguian, zamieszkujący góryste regiony wyspy. Przy jej omawianiu nauczyciel podkreśla, że w kulturze azjatyckiej bardzo ważne jest współdziałanie. Muszelki pomagały sobie wzajemnie i dlatego wygrały wyścig z Carabao.

Dalej pyta dzieci, czy podczas dzisiejszych zajęć współdziałały ze sobą, a jeśli tak, to kiedy? W odpowiedzi dzieci wymieniają: pływanie łodzią, przechodzenie po trapie, tworzenie liny z ciał, w celu zdobycia muszelek. Czy to pomogło im odnieść sukces, tak jak muszelkom w opowieści?

Na koniec dzieci wyjmują z kosza resztę muszelek i ozdabiają je farbami. Uwaga! Farby muszą być gęste, najlepiej w tubce. Muszelki można pokryć także klejem z brokatem. Nawlekając je na kordonek lub cienką gumkę, formujemy z nich pamiątkowy naszyjnik, bransoletkę itp.

9. Podsumowanie

W przeciwległych stronach sali nauczyciel kładzie duże karty z napisami „TAK” i „NIE”. Następnie zadaje dzieciom pytania z

wiadomości zdobytych na zajęciach, zaś uczniowie udzielają odpowiedzi poprzez stanięcie przy karcie z odpowiednim napisem. Możliwe pytania to: Czy Filipiny to kraj położony na wyspach? Czy uprawia się tam ryż? A może trzcinę cukrową? Czy tę ostatnią wykorzystuje się do produkcji kosmetyków? itd.

Na koniec zajęć dzieci siadają w kręgu i wspólnie z nauczycielem zastanawiają się, czego nauczyły się z dzisiejszej podróży. Prowadzący kieruje uwagę uczniów na różnice i podobieństwa między nimi a mieszkańcami państwa, które sytuuje się na wyspach. Pyta, czy to dobrze, że jesteśmy różni i dlaczego? Czego możemy nauczyć się od ludzi zamieszkujących inne regiony świata?